

מתורתו של צדיק אביך ועקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת השי"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת דברים ה'תשי"פ

יתרחק מאד מהרהורי עבירה

פָּנוּ וּסְעוּ לָכֶם וּבֵאוּ הַר הָאֱמֹרִי וְאֵל כָּל שְׁכֵנֵי בְעֵרְבָה בְּהָר וּבְשִׁפְלָה וּבְגֹב אֶרֶץ הַיַּם וּבְחוּף הַיַּם הַפְּנִיעֵנִי וְהַלְבִּנוּן עַד הַנְּהַר הַגָּדֹל נְהַר פָּרַת (דברים א' ז).

אֶפְשָׁר לְרַמֵּז דְּסִמּוּךְ לָזֶה אֲמַר (שם פסוק ו) ה' אֱלֹהֵינוּ דְּבָר אֵלֵינוּ בְּחָרֵב לֵאמֹר רַב לָכֶם שְׁבַת בְּהָר הַזֶּה וְאַחַר כֵּךְ אֲמַר פָּנוּ וּסְעוּ לָכֶם וּבֵאוּ הַר הָאֱמֹרִי. יֵשׁ לְרַמֵּז שְׁנֵי הָרִים אֵלוֹ עַל יֵצֵר הַטּוֹב וְיֵצֵר הָרָע, דְּכָל אֶחָד מֵהֶם נִקְרָא 'הר', וְעוֹד, דְּשְׁנֵיהֶם שׁוֹכְנִים בְּלִב הָאָדָם, אֶחָד מִיִּמֵּין שֶׁהוּא יֵצֵר הַטּוֹב וְאֶחָד מִשְּׂמָאל שֶׁהוּא יֵצֵר הָרָע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת י' ב) לֵב חָכֵם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לְשִׂמְאֹלוֹ' (במדב"ר כב ח), זֶה מְרַבֵּה לֹא מִחֲשָׁבוֹת וְהַרְהוּרִים רָעִים וְזֶה מְרַבֵּה לֹא מִחֲשָׁבוֹת וְהַרְהוּרִים טוֹבִים. וְהֵנָּה מֵלֵת 'הַרְהוּר' הִיא אוֹתִיוֹת 'הַר וְהַר', דְּהֵינּוּ שֶׁהַרְהוּר הָאָדָם מְשַׁתְּפִים בּוֹ שְׁנֵי הָרִים שֶׁהֵם יֵצֵר הַטּוֹב וְיֵצֵר הָרָע, כָּל אֶחָד מֵהֶם מִתְנַשֵּׂא לֵאמֹר אֲנִי אֲמַלְךָ, שְׁכָל אֶחָד רוֹצֵה שֶׁעֲצוֹת וְהַרְהוּרוֹ הוּא שְׂיִתְקַזֵּם, וְזֶה מֵלֵת 'הַרְהוּר', 'הַר וְהַר' כְּאֲמֹר:

הר האמורי הוא יצה"ט

וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר כָּאֵן ה' אֱלֹהֵינוּ דְּבָר אֵלֵינוּ בְּחָרֵב לֵאמֹר רַב לָכֶם שְׁבַת בְּהָר הַזֶּה שֶׁהוּא יֵצֵר הָרָע, שֶׁהַזְּהִיר לָנוּ לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ בְּתַכְלִית הַרְחוּק וְלֹא נִשְׁמַע לְעֲצוֹת וְהַרְהוּרוֹ, וְזֶהוּ 'רַב לָכֶם שְׁבַת בְּהָר הַזֶּה' שֶׁהוּא יֵצֵר הָרָע, 'הַר (הַזֶּה) גִּימַטְרִיא 'הַרִיב', דְּהֵינּוּ צָרִיךְ שֶׁתִּדְעוּ לָכֶם שֶׁיֵּצֵר הָרָע הַזֶּה כָּל עֶסְקוֹ הוּא לְעֲשׂוֹת רִיב בִּינֵי וּבֵינֵיכֶם כְּדִי לְהַרְחִיקְכֶם מֵעָלֵי, לְכֵן הִתְרַחֲקוּ מִמֶּנּוּ רְחוּק גְּדוֹל, וּמִיָּד פָּנוּ וּסְעוּ לָכֶם מִמֶּנּוּ וּבֵאוּ הַר הָאֱמֹרִי שֶׁהוּא יֵצֵר הַטּוֹב. וְקִרְאוּ הַר הָאֱמֹרִי מִלְשׁוֹן 'אֵת ה' הָאֱמֹרֶת הַיּוֹם' (דברים כו יז) שֶׁהִיא לְשׁוֹן חֲטִיבָה (הַגִּינָה ג), מִשׁוּם שֶׁהוּא שָׂרְשׁוֹ טוֹב וּמִוֵּרָה לָכֶם כִּי אִם דָּרָךְ טוֹבָה וְיִשְׁרָה, וְלָזֶה אֲמַר וּבֵאוּ הַר הָאֱמֹרִי הוּא יֵצֵר הַטּוֹב. וְאֵל כָּל שְׁכֵנֵי הֵם הַמְּלֹאכִים טוֹבִים הַמְּסִיעִים עִמּוֹ לְאָדָם לְלַכֵּת בְּדָרָךְ טוֹבָה וְיִשְׁרָה:

(מעגלי צדק אות פ"א)

יזכור תמיד את יום המיתה

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְגו' (בראשית א א). עוֹד, בְּרֵאשִׁית אוֹתִיוֹת 'שִׁית בְּרָא', וּבְרָא' זוֹ תִּדְרָשׁ לְשִׁלְשׁ פָּנִים, בּוֹרָא, בְּאֵר, בּוֹר. וְהַפְּנִיָּה הִיא לְרַמֵּז עַל מַה שֶׁדְּרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (ויק"ר יח א) עַל 'וְזָכַר אֵת בּוֹרְאָיִךְ' (קהלת יב א), דְּדְרָשׁוּ בַּהּ בּוֹרְאָיִךְ בּוֹרְךְ בְּאֵרְךָ. וְרַמְזוֹ לְמַה שֶׁאֲמַר הַתַּנָּא (אבות פ"ג מ"א) הַסֵּתֶכֶל בְּשִׁלְשֵׁי דְבָרִים וְאֵין אֶתָּה בָּא לִידֵי עֲבָרָה, דַּע מֵאֵין בָּאתָ וְלֵאן אֶתָּה הוֹלֵךְ וּלְפָנֵי מִי אֶתָּה עֹתִיד לִתֵּן דִּין וְחֲשׁבוֹן. מֵאֵין בָּאתָ

מִטְּפָה סְרוּחָה וְזֶהוּ 'בְּאֵרְךָ', וְלֵאן אֶתָּה הוֹלֵךְ לְמִקּוּם עֶפֶר רְמָה וְתוֹלְעָה וְזֶהוּ 'בוֹרְךָ', וְלְפָנֵי מִי אֶתָּה עֹתִיד לִתֵּן דִּין וְחֲשׁבוֹן לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְזֶהוּ 'בוֹרְאָיִךְ'. וְהֵנָּה אִם הָאָדָם יֵשִׁים שְׁלִשָּׁה דְבָרִים אֵלֶּה לְנַגֵּד עֵינָיו בְּמוֹטֵב תְּלַתָּא כְּחֻדָּא מְכַטָּה לוֹ שְׁלֵא יַחְטָא, כִּי אִם בָּא לְהַתְּגַאוֹת, כְּשִׁיזְכֹּר שְׁבָא מִטְּפָה סְרוּחָה וְאַחֲרִיתוֹ רְמָה וְתוֹלְעָה בּוֹדָאֵי אֵין לוֹ לְהַתְּגַאוֹת. וְכֵן אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (ברכות ה) שֶׁהַדְּבָר הַמְּכַנִּיעַ הַיֵּצֵר וּמְבַרִּיחוֹ מִן הָאָדָם הוּא כְּשִׁיזְכֹּר לוֹ יוֹם הַמִּיתָה, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ד) 'וְדַמּוּ סֵלָה'. וְלְפִיכֵךְ צָרִיךְ הָאָדָם לְשִׁים נֶגֶד עֵינָיו תְּמִיד יוֹם הַמִּיתָה כִּי בְּזֶה יִכְנַע הַיֵּצֵר וְהִיָּה כְּלֵא הִיָּה. וְיִמָּה נַעֲמֻ דְבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׂאֲמַר (שבת קנג) שׁוּב יוֹם אֶחָד לְפָנֵי מִיתָתְךָ, וְאֲמָרוּ לוֹ תְּלַמִּידָיו וְכִי יוֹדַע אָדָם בְּאֵיזָה יוֹם יָמוּת, אֲמַר לָהֶם יֵשׁוּב הַיּוֹם שְׂמָא יָמוּת לְמַחֵר וְכֵן עַל זֶה הַדְּרָךְ, נִמְצָא כָּל יָמָיו בְּתִשׁוּבָה. נִמְצָא הַמְּכַוֵּן מִדְּבָרָיו, מִי גֵרָם לוֹ שְׂיִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה, יוֹם הַמִּיתָה שֶׁחָשַׁב שְׂמָא יָמוּת לְמַחֵר:

'אנכי מת' - ששם יום המיתה לנגד עיניו

וְזֶהוּ כְּנֻת מִשָּׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם בְּאֲמָרוֹ (דברים ד כב) 'כִּי אֲנֹכִי מֵת', דְּהִיָּה לוֹ לִזְמַר 'כִּי אֲנֹכִי אָמוּת', אֲלֵא כְּנֻתוֹ לִזְמַר אֶף עַל פִּי שֶׁעֲדִין חַי מְכַל מְקוּם אֲנִי חוֹשֵׁב אֶת עֲצָמֵי מֵת, וְרָצָה לְלַמֵּד דַּעַת אֶת הָעַם שֶׁמִּמֶּנּוּ יִלְמְדוּ וְכֵן יַעֲשׂוּ, שִׁיְהִיו חוֹשְׁבִים בְּכָל עֵת כְּאֵלוֹ הֵם מֵתִים וּבְזֶה יִכְנַע לְבָבָם הָעַרְל וְאֵז יִרְצוּ אֶת עֲוֹנָם. וְלִכֵּן הָאָדָם שֶׁשָּׁב בְּתִשׁוּבָה, הַרְפוּאָה הַמוֹעֵלֶת לוֹ יוֹתֵר מִן הַכֹּל הוּא הַזְּכָרֶת הַמִּיתָה, שִׁישִׁים תְּמִיד יוֹם הַמִּיתָה לְנַגֵּד עֵינָיו (רמב"ם תְּשׁוּבָה פ"ז ה"ב), יַחְשֵׁב כָּל יוֹם שְׂמָא יָמוּת, נִמְצָא כָּל יָמָיו בְּתִשׁוּבָה (שבת קנג). וְכֵן נִמִּי כְּשִׁיחֲשַׁב הָאָדָם נִגַּד פָּנָיו הַשֵּׁם יְחַבְרָךְ, וְיַחְשֵׁב גַּם כֵּן שְׂאָם עָבַר עַל דְּבָרָיו הוּא עֹתִיד לְפָרַע מִמֶּנּוּ, בְּזֶה לֹא יְבוֹא לִידֵי חֲטָא. וְכֵן דוֹד הַמְּלָךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם אֲמַר (תהלים טז ח) 'שׁוֹיִתִּי ה' לְנַגְדֵי תְּמִיד כִּי מִימֵינִי בַל אָמוּט', וְהַפְּסוּק מְבַאֵר מֵאֵלָיו, כִּי כְּשִׁישִׁים הָאָדָם ה' לְנַגְדוֹ תְּמִיד, בְּזֶה לֹא יִמוּט מִימֵינוּ לְעוֹלָם דְּהוּא סִטְרָא דְקַדְשָׁה. וְכֵן אֲמַר שְׁלֵמָה הַמְּלָךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (קהלת ט ח) 'בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְּגִידֶיךָ לְבָנִים וְשִׁמּוֹן עַל רֵאשֶׁךָ אֵל יַחְסֵר', וְאֲמָרוּ בְּזֶהר הַקְּדוֹשׁ (ה"ג פסוק) 'וְשִׁמּוֹן עַל רֵאשֶׁךָ אֵל יַחְסֵר' דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּהֵינּוּ שִׁיחֲשֵׁב שֶׁהַשְּׁכִינָה תְּמִיד עַל רֵאשׁוֹ וְרוּאָה בְּכָל מַעֲשָׂיו וּבְזֶה לֹא יְבוֹא לִידֵי חֲטָא:

וְזֶה הוּא הַכְּנֻתָּה שֶׁל בְּרֵאשִׁית, כְּבָר אֲמָרְנוּ שֶׁהִיא רוֹמֶזֶת עַל הַתְּשׁוּבָה, וְכָא לְרַמֵּז שֶׁהַבַּעַל תְּשׁוּבָה צָרִיךְ לְשִׁית נֶגֶד עֵינָיו תְּמִיד ג' דְבָרִים אֵלֶּה, יַדַּע שְׁבָא מִטְּפָה סְרוּחָה וּבְזֶה לֹא יְבוֹא לִידֵי גְאוּהָ, שֶׁהַגְּאוּהָ שָׂרְשׁ לְכָל הָרָעוֹת, וְזֶהוּ 'שִׁית בְּרָא', דְּהֵינּוּ שִׁישִׁים נִגַּד עֵינָיו שְׁבָא מִטְּפָה סְרוּחָה, וְזֶהוּ 'שִׁית בְּרָא'. וְגַם כֵּן צָרִיךְ לִידַע שֶׁהוֹלֵךְ לְמִקּוּם עֶפֶר רְמָה וְתוֹלְעָה

ובזה לא יבוא לידי חטא, וזהו 'שית באר', קרי בה 'בור', שיזכר תמיד שהולך למקום בור שהוא הקבר מקום עפר רמה ותולעה. ועוד בה שלישיה, דצריה לתת הבורא תמיד לנגד עיניו, כמו שנאמר 'שויתי ה' לנגדי תמיד', וזה הוא הדבר הגדול המונעו מלחטא. וזהו 'שית ברא', קרי בה 'בורא', דהינו שית בורא לעיניה תמיד ובזה לא תבוא לידי חטא, כי ה' יהיה בעזרה ושמר רגלה מלקד.

(גנוי המלך, תיקון התשובה אות כב)

חסד הבורא בבריאת האדם

בראשית ברא אלהים וגו' (בראשית א א). בראשית כאן רמוז 'וקדמון'. צריה שיזע האדם שהקדוש ברוך הוא קדמון לכל קדומים, והוא שבא הכל בין מקדם בין מאחר, וכמו שכתוב כאן **בראשית ברא אלהים** שמשמע בפשיטות דהוא קדמון לכל והאציל וברא ויצר ועשה הכל. ובזה יתבונן האדם וידע ויבין כמה מעלות טובות למקום על בריאת האדם שבארו כי אם נדכה ולא לצרף ולא בהכרח, ומיום בריאתו הוא גומל אתו חסדים וטובות, דכיון שהאדם לא היה ובראו הקדוש ברוך הוא וגדלו ונתן לו דעת להבחין בין טוב לרע, מה ישלם האדם להקדוש ברוך הוא בכל הטובות שהקדימהו. וכמו שאמר רבותינו ז"ל 'המקדם לא ישג', וכמו שנאמר (איוב מא ג) 'מי הקדימני ואשלם'. וזה המחשבה ישים בעל התשובה בין עיניו תמיד ולא יוסיף לחטא.

(גנוי המלך, תיקון התשובה אות סה)

צריך האדם להתבונן בעיקר ביאתו לעולם

פי פערתי ואשאפה פי למצותיה יאבתי (תהלים קיט קלא). עוד, מלת **יאבתי** אותיות 'ביאתי', דצריה האדם להתבונן עקר ביאתו למה, ומה טעם ביאה זו ומה הנאה יש למלכו של עולם בה, אלא ודאי דבר

פשוט הוא שלא הביאו הקדוש ברוך הוא לעולם כי אם לקיים מצותיו. וזהו הרמז במלות **יאבתי** שהיא אותיות 'ביאתי', שאומר דוד המלך עליו השלום, הטעם שאני למצותיה **יאבתי** ואוהב בהם ומתדבק בהם לקימם, משום שאני זוכר תמיד ביאתי לעולם מה טיבה ומה הנאה יש לה בי, אלא העקר הוא כדי לקיים מצותיה, ואם איני מקיים מצותיה מה אני ומה חיי ומה תועלת יש בי, לכן אני נזהר מאד במצותיה לקימם. אמנם אני שואל ממך הודיעני שרש כל מצוה ומצוה על תקונו:

(מעגלי צדק אות פ"א)

יחשוב בכל עת שהשכינה כנגדו

שויתי ה' לנגדי תמיד פי מימיני בל אמוט (תהלים טז ח). ובזה נבוא למאמר הנצב פתח השער, לעולם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר הרע, הכונה, הצד המעלה בכפית יצר הרע הוא שייחשב אדם בכל עת שהשכינה כנגדו, וכמו שכתוב 'שויתי ה' לנגדי תמיד פי מימיני בל אמוט', דהינו כשאשים השם נגדי תמיד היא סבה דמימיני בל אמוט, שהוא צד יצר הטוב. וזה שאמר לעולם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר הרע, וכיצד הרגזתו, היא שישים ה' נגד עיניו תמיד וזהו הצד המעלה, ולהכי אמר אי אגזיל מוטב, דהינו זהו הדרך יותר טוב. ואי לא יעסק בתורה, פרוש ואי לאו בר הכי, דהינו שאינו מן כת החסידים שמשוימין ה' נגדם תמיד, יעסק בתורה, דהתורה מתקנת כחו של יצר הרע יותר מכל דבר (קידושין ל). אי אגזיל מוטב, דהינו גם זו דרך טובה, אבל אינה כפדרגה הראשונה, ואי לאו בר הכי שאינו בעל תורה, יקרא קריאת שמע. אי אגזיל מוטב גם זו דרך טובה, אבל אינה כפדרגה השנייה ומכל שכן כהראשונה, ואי לאו בר הכי הוא שאינו יודע אפלו קריאת שמע, יזכר לו יום המיתה, דגם בזה נכנע היצר הרע, ובזה יעשה תקון לעצמו כדי שיזכה לעולם הבא עולם שכלו מנוחה וחיים. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלך ה' לעולם אמן ואמן:

(דורש טוב, דרוש ו' לנפטרים)

חידה שבועית: מאיזה פסוק בפרשתנו מביא רבינו סמך שהבא להיטהר מלאכים מסייעים בידו ללכת בדרך טובה? (נא לכתוב תשובה קצרה ומתומצתת!).
פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב
למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבור אביר יעקב'

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מודי האביר יעקב ז"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתכתא בהוצאת "עוז והדר".

שם הזוכה בסידור לשחרית מתכתא בהוצאת עוז והדר:

פר' שמיני:

ה' אהרן שלום בייגל מבני ברק.

